

**КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ
БІЗНЕСОМ**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан

_____ доц. А. В. Сташин
(підпис)

“ ____ ” _____ 2020 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Стратегічне управління в публічній організації**

галузь знань: 28 «Публічне управління та адміністрування»

спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»

освітній ступінь: бакалавр

ЛЬВІВ 2020

**Програма навчальної дисципліни «Стратегічне управління в публічній організації»
для студентів за галуззю знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
освітнього ступеня бакалавр**

«28» серпня 2020 року – 10 с.

Розробник: Карпінський Б.А. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом Львівського національного університету імені Івана Франка

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом
Протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

В.о. завідувача кафедри _____ Комарницька Г.О.

Розглянуто та ухвалено Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу
Протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

© Карпінський Б.А., 2020 рік
© ЛНУ імені Івана Франка, 2020 рік

РОЗДІЛ 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Серед фундаментальних систем управління різного рівня (країна – регіон – місто – організація) чільне місце в сучасних умовах відводиться стратегічному управлінню. Означена система виникла у відповідь на виклики й потенційні загрози зовнішнього середовища, зокрема, посилення його нестабільності, активізація процесів глобалізації, загострення й принципові зміни характеру конкуренції. Нині стратегічне управління як система управління, так і як наука продовжує динамічно розвиватись. Загалом, термін стратегічне управління можна визначити як діяльність з розробки місії, найважливіших цілей організації й способів їх досягнення, які забезпечують її розвиток у нестабільному зовнішньому середовищі шляхом зміни й самої організації, та її зовнішнього середовища. Стратегічне управління – це безперервний процес вибору й реалізації цілей і стратегій організації. Успішний сталий розвиток економіки може бути забезпечений лише за умови системного використання результатів безперервного стратегічного управління в публічних організаціях різного рівня, що обумовлює дослідницький пошук за проблематикою.

Навчальна дисципліна «Стратегічне управління в публічній організації» належить до нормативної навчальної дисципліни та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» для денної та заочної форм навчання.

Отже, програма навчальної дисципліни «Стратегічне управління в публічній організації» спрямована на те, щоб дати студентам знання теоретичних основ предмета та застосування здобутих знань, умінь та навичок на практиці.

Предмет навчальної дисципліни

Сучасні теоретичні основи стратегічного управління та практичні навички прийняття стратегічних рішень у процесі управління діяльністю та розвитком публічної організації.

Мета навчальної дисципліни

Сформувати здатність досліджувати та розв'язувати складні проблеми стратегічного управління, його інституційного та організаційного забезпечення в системі публічного управління та адміністрування.

Основні завдання

Завданнями вивчення дисципліни є:

– дієве формування навичок з прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах суспільного розвитку, що потребує застосування стратегічних підходів для цілей управління у публічній сфері;

– надання відомостей про застосування різних концепцій стратегії для цілей управління у публічній організації;

– ознайомлення з різноманітними методами стратегічного управління в публічній організації;

– формування навичок із зрозумілого і недвозначного донесення власних висновків, знань та пояснень щодо прийняття необхідних управлінських рішень у публічній сфері, забезпечення ефективної взаємодії (комунікації) між різними групами суб'єктів публічного управління й адміністрування;

– формування навичок із результативної та ефективної інформаційно-комунікативної взаємодії суб'єкту та об'єкту управління із зовнішнім і внутрішнім середовищем, створення та супроводження сприятливого зовнішнього та внутрішнього клімату щодо забезпечення реалізації стратегії розвитку публічної сфери (або її складової);

– формування навичок із консультування та надання роз'яснень і рекомендацій фізичним і юридичним особам з питань функціонування суб'єктів і об'єктів публічної сфери, цінностей, цілей, стратегій, шляхів їх реалізації, діяльності органів публічного управління тощо;

– формування навичок із оцінювання організаційного та управлінського контекстів в різних секторах публічної сфери;

- формування навичок із застосування методів координації в умовах багаторівневого управління;
- формування навичок із застосування при вирішенні проблем публічного сектору ціннісних та історичних контекстів.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

Дисципліна вивчається після навчальних дисциплін «Вступ до публічного адміністрування», «Стратегічне управління», «Управління публічним сектором» та передуює вивченню дисциплін «Ділове адміністрування», «Стратегічне планування державної політики у сферах життєдіяльності суспільства», «Регіональні аспекти економіки публічного сектору».

Вимоги до компетентностей, знань і умінь

За умови успішного виконання вимог щодо опанування дисципліни, студент набуде таких компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні завдання, виробничі ситуації, проблеми у сфері професійної діяльності із поглибленим рівнем знань та вмінь інноваційного характеру, достатнім рівнем інтелектуального потенціалу.

Загальні компетентності :

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- вміння виявляти та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї;
- здатність генерувати нові ідеї й нестандартні підходи до їх реалізації (креативність);
- здатність ініціювати, планувати та управляти змінами для вдосконалення існуючих та розроблення нових систем;
- здатність організовувати та мотивувати людей рухатися до спільної мети, працювати в команді;
- здатність здійснювати професійну діяльність і приймати обґрунтовані рішення, керуючись засадами соціальної відповідальності, правових та етичних норм;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами;

Фахові компетентності :

- здатність організовувати діяльність в публічній організації;
- здатність організовувати працю в первинних робочих групах з метою досягнення цілей публічної організації;
- здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.
- здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки в системі діяльності публічної організації;
- здатність використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ.
- здатність на основі аналізу інформації з різних джерел генерувати ідеї, визначати орієнтири і приймати рішення відповідного рівня публічного адміністрування та управління бізнесом;
- здатність бути лідером, підтримувати імідж та репутацію органів влади, міста, країни, дотримуватись загальнолюдських цінностей, норм поведінки і моралі в державних, виробничих, міжособистих та суспільних відносинах;
- здатність забезпечувати ефективну комунікацію публічної організації із зовнішнім середовищем та бізнес структурами;
- здатність готувати наради та збори, результативно здійснювати інші види управлінської діяльності;
- здатність використовувати закономірності, принципи, методи публічного управління для визначення ефективних напрямків їх реалізації;
- здатність розробляти і впроваджувати інноваційні проекти на різних рівнях управління та адміністрування;

- здатність виявляти наукову сутність проблем у професійній сфері, знаходити адекватні шляхи щодо їх розв'язання.

У результаті вивчення дисципліни студенти **повинні знати:**

- механізми, методи та інструменти стратегічного планування та управління змінами в публічній організації;
- сутність стратегічного управління, особливості застосування стратегічного планування, моделі та методи стратегічного прогнозування розвитку, системного підходу до формування стратегій у публічній сфері;
- сучасні філософські та теоретичні засади публічного управління й адміністрування;
- теоретичні положення, методології публічного управління та як мультидисциплінарної теорії й дотичних до неї предметних галузей і дисциплін;
- сутність соціальних, політичних і економічних подій, проблем і складних задач публічної сфери, а також впливи та ризики зовнішнього (у тому числі глобалізаційних процесів і забезпечення національної безпеки) та внутрішнього середовищ;
- механізми взаємодії та розподілу повноважень між різними рівнями управління;
- сутність багаторівневого управління та мережевих структур;
- теорії та моделі прийняття управлінських рішень та можливості їх застосування у публічній сфері;
- загальні вимоги при формулюванні рішень у публічній організації;
- сутність територіальних впливів при прийнятті управлінських рішень;
- основи методології досліджень у публічному управлінні та адмініструванні;
- особливості емпіричних та теоретичних методів дослідження;
- методи кількісного аналізу в діяльності публічної організації.

У результаті вивчення дисципліни **студенти повинні уміти:**

- розробляти стратегічні плани у публічній сфері, визначати стратегічні цілі, формулювати стратегічне бачення вирішення суспільних проблем розвитку;
- критично осмислювати проблемні питання стратегічного управління у публічній організації;
- усвідомлювати систему динамічного стратегічного менеджменту та основні напрями формування стратегічної держави;
- аналізувати розвиток управлінських процесів у публічній сфері, ідентифікувати проблеми та обґрунтовувати необхідність їх вирішення, добирати для цього необхідну та релевантну кількісну і якісну інформацію, робити обґрунтовані та неупереджені висновки;
- застосовувати теоретичні положення, методології публічного управління й адміністрування;
- виконувати управлінські функції, у тому числі керівника, у суб'єктах публічної сфери;
- адаптувати міжнародно визнані стандарти публічного управління та адміністрування;
- організовувати та забезпечувати ефективну діяльність адміністрації суб'єкта публічної сфери;
- виробляти, легітимізувати та реалізовувати публічну політику (з урахуванням питань національної безпеки), а також проводити оцінювання та аудит;
- створювати та / або модернізувати систему управління публічною сферою (або її складовою чи об'єктом управління);
- застосовувати ефективні форми і результативні методи публічного управління та адміністрування;
- використовувати різноманітні моделі прийняття рішень у публічній сфері;
- управляти різноманітними проектами, організовувати публічно-приватне партнерство при вирішенні проблем у публічній організації;
- застосовувати методологію врахування територіальних впливів при прийнятті управлінських рішень;
- самостійно проводити прикладні дослідження з вирішення складних задач і проблем публічного управління й адміністрування;

- володіти методологією та методами наукового дослідження, наукового обґрунтування стратегій розвитку публічної сфери (або її складової), відповідних програм і проектів та забезпечення результативної та ефективної діяльності суб'єкту управління;
- використовувати дослідницькі методи та технології;
- аналізувати та тестувати різноманітними методами рішення, що приймаються у публічній організації.

Опанування навчальною дисципліною повинно забезпечувати необхідний рівень сформованості вмінь:

Назва рівня сформованості вміння	Зміст критерію рівня сформованості вміння
1. Репродуктивний	Вміння відтворювати знання, передбачені даною навчальною програмою
2. Алгоритмічний	Вміння використовувати знання у практичній діяльності при розв'язуванні типових ситуацій
3. Творчий	Здійснювати евристичний пошук і використовувати набуті знання для розв'язання нестандартних завдань та проблемних ситуацій

Навчальна програма складена на **4** кредити.

Форма контролю – проміжний модульний контроль, іспит.

РОЗДІЛ 2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Тема 1.** Теорія та методологія стратегічного управління у публічній сфері.
- Тема 2.** Розвиток і зміни в публічній організації та управління змінами. Стратегії змін.
- Тема 3.** Технології розробки та реалізації стратегії. Публічний аудит.
- Тема 4.** Напрями змін в публічному управлінні.
- Тема 5.** Концепція і зміст стратегічного управління в публічній організації.
- Тема 6.** Роль стратегічного управління у розвитку публічної організації.
- Тема 7.** Технологія стратегічного управління і планування в публічній організації.
- Тема 8.** Концепції стратегічного вибору та стратегічні рішення.
- Тема 9.** Моніторинг і оцінювання в стратегічному управлінні.
- Тема 10.** Стратегічне управління публічною організацією на центральному рівні.
- Тема 11.** Стратегічне управління публічною організацією на місцевому рівні.

РОЗДІЛ 3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теорія та методологія стратегічного управління у публічній сфері.

Сутність стратегічного управління у публічній сфері. Елементи системи стратегічного управління та їх характеристика. Види стратегічного управління. Еволюція стратегічного управління у публічній сфері. Стадії процесу стратегічного управління. Необхідність формування стратегічного управління у публічній сфері. Сучасні філософські та теоретичні засади публічного управління.

Тема 2. Розвиток і зміни в публічній організації та управління змінами. Стратегії змін.

Базові поняття управління змінами та стратегій. Теорії і методи управління змінами в публічній організації. Зміст процесу управління змінами, ролі стратегії і планування. Механізми, методи та інструменти стратегічного планування та управління змінами. Особливості стратегічного: мислення, спільноти, знання ментальності. Моделі та методи стратегічного прогнозування розвитку, системного підходу до формування стратегій у публічній сфері. Стратегічні зміни. Рівні стратегії і змін. Спротив змін: причини і результати. Подолання спротиву змін. Підходи до управління змінами. Внутрішні і зовнішні зв'язки в управлінні змінами.

Тема 3. Технології розробки та реалізації стратегії. Публічний аудит.

Поняття стратегії організації. Стратегія: підходи, значення та роль. Класифікація стратегій організації. Стратегія і державне управління. Роль та типи стратегії. Стратегічний набір організації. Публічний аудит: поняття та сутність. Публічний аудит: цілі та економічний зміст. Публічний аудит як модернізаційний механізм державного управління в Україні. Механізми взаємодії та розподілу повноважень між різними рівнями управління.

Тема 4. Напрями змін в публічному управлінні.

Теоретичні положення, методології публічного управління. Підсистеми забезпечення стратегічного управління. Основні характеристики організаційного забезпечення стратегічного управління (ОЗСУ). Взаємозв'язок стратегії і структури. Характеристика організаційних структур управління стратегічного типу.

Тема 5. Концепція і зміст стратегічного управління в публічній організації.

Поняття концепції стратегічного управління. Концепція стратегічного управління в публічній організації. Концепція стратегічного управління в управлінській діяльності. Сутність і зміст стратегічного управління в публічній організації та його особливості. Особливості стратегічного підходу до діяльності.

Тема 6. Роль стратегічного управління у розвитку публічної організації.

Зміст стратегічного управління у розвитку публічної організації. Моделі розвитку публічної організації. Життєвий цикл державної організації. Стратегічне управління і менеджмент: спільне і відмінне. Взаємозв'язок стратегічного управління й аналізу державної політики. Система стратегічного управління в Україні. Роль управління в суспільстві. Сутність соціальних, політичних і економічних подій, проблем і складних задач публічної сфери, а також впливи та ризики зовнішнього (у тому числі глобалізаційних процесів і забезпечення національної безпеки) та внутрішнього середовищ.

Тема 7. Технологія стратегічного управління і планування в публічній організації.

Характеристика процесу та технології стратегічного планування й управління. Основні підходи щодо технології стратегічного управління в публічній організації. Процес стратегічного управління і планування. Планування: поняття і роль у стратегічному управлінні. Мета та принципи стратегічного планування. Моделі стратегічного планування. Розроблення корпоративної (загальної стратегії). Розроблення ділової (бізнес) стратегії. Розроблення функціональних і операційних стратегій. Вибір та оцінка стратегії. Особливості застосування стратегічного планування в публічній організації.

Тема 8. Концепції стратегічного вибору та стратегічні рішення.

Процес побудови стратегії. Зміст концепції стратегічного вибору. Специфіка впровадження стратегій. Внутрішнє середовище об'єкта для запровадження стратегічного управління. Стратегічні рішення. Особливості прийняття стратегічних рішень. Теорії та моделі прийняття управлінських рішень та можливості їх застосування у публічній сфері. Загальні вимоги при формулюванні рішень у публічній організації. Сутність територіальних впливів при прийнятті управлінських рішень.

Тема 9. Моніторинг і оцінювання в стратегічному управлінні.

Основні підходи щодо моніторингу й оцінювання в стратегічному управлінні. Етап моніторингу в стратегічному управлінні. Процес моніторингу. Класифікація та визначення показників (індикаторів). Моніторинг і контроль: встановлення ефективності стратегічного управління. Оцінювання в запровадженні стратегічного управління. Функції процесу оцінювання. Оцінювання ефективності й результативності. Організація моніторингу та оцінювання.

Тема 10. Стратегічне управління публічною організацією на центральному рівні.

Особливості стратегічного управління публічною організацією на центральному рівні управління. Передумови запровадження стратегічного управління публічною організацією на центральному рівні в Україні. Етапи процесу розробки стратегічного плану. Запровадження стратегічного управління в діяльності центральних органів виконавчої влади.

Тема 11. Стратегічне управління публічною організацією на місцевому рівні.

Особливості стратегічного управління публічною організацією на місцевому рівні управління. Концептуальні засади реформування місцевого самоврядування й децентралізації влади в Україні. Сучасний стан та напрями реформування місцевого самоврядування й децентралізації влади в Україні. Актуальні питання реалізації процесів реформування місцевого самоврядування. Реалізація функціональної концепції реформування місцевого управління в країнах ЄС.

РОЗДІЛ 4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основні джерела:

1. Берданова О. В. Стратегічне планування місцевого розвитку: Навч. посібник / О.В. Берданова, В.М. Вакуленко. – К. : ТОВ «Софія-А». – 2012. – 88 с. – Режим доступу: https://despro.org.ua/media/articles/04_book_berdanova_vakulenko_strateg_chne_planuvann
2. Вакуленко В. М., Мамонова В. В., Шаров Ю. П. Стратегічне планування на місцевому та регіональному рівнях: Навч. посібник. – Ужгород : Патент, 2014. – 198 с.
3. Василенко В. А., Ткаченко Т. І. Стратегічне управління. Навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2014. – 400 с. – Режим доступу: <https://galsite.at.ua/load/7-1-0-254>
4. Головка Т. В., Сагова С. В. Стратегічний аналіз: Навчально-методичний посібник для самост. вивч. дисципліни / За ред. проф. М. В. Кужельного. – К. : КНЕУ, 2012. – 198 с.
5. Дробенко Г.О., Брусак Р.Л., Свірський Ю.І. Стратегічне планування розвитку територіальних громад. – Львів : Сполом, 2011. – 118 с.
6. European Agency for Safety and Health at Work [Elektronic resource] // Access mode: <http://www.hsepeople.com/forum/topic/1127>
7. Запровадження стратегічного планування в Україні : зб. документів і матеріалів / укл. Валерій Тертичка. – К. : К.І.С., 2014.
8. Карпінський Б. А. Концепція формування та розвитку державотворчого патріотизму нації з позиції податкової домінанти / Б. А. Карпінський. – Львів : ЛДФА, 2014. – 12 с.
9. Карпінський Б. А., Думич І.-Р. І. Стратегіологія розвитку й підвищення ефективності атестації персоналу системи публічного управління та адміністрування. *Молодий вчений*. 2019. №11. С. 507–511. – Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2019/11/109.pdf>
10. Карпінський Б. А., Гасюк Р. В. Особливості методів цільового адміністрування у стратегіології новаційної управлінської доктрини домінантної взаємодії за державотворчого патріотизму нації. *Сучасна парадигма публічного управління* / Матер. міжнар. наук.-практ. конф. (17-18 жовтня 2019 р., м. Львів). Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. С. 517–520. – Режим доступу: https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Zbirnyk_tezy_LNU_2019_ParadyhmaPU.doc.pdf
11. Карпінський Б. А. Напрями розвитку управління людськими ресурсами в органах державної податкової служби / Б. А. Карпінський, Н. С. Залуцька // *Україна : аспекти праці*. – 2007. – № 2. – С. 46-51.
12. Карпінський Б. А. Стратегічний податковий менеджмент як механізм управління економічним розвитком держави / Б. А. Карпінський, Н. С. Залуцька // *Стратегічні пріоритети*. Науково-аналітичний щоквартальний збірник. – 2007. – № 4 (5). – С. 126-133.
13. Карпінський Б. А. Державотворчий патріотизм нації: оцінювання податкової домінанти / Б. А. Карпінський // *Науковий вісник: Збірник науково-технічних праць*. – Львів: НЛТУУ, 2012. – вип. 22.3. – С. 374-383.
14. Карпінський Б. А. Фундаменталізм прояву політичної непередбачуваності у фінансовому кліматі регіонів України / Б. А. Карпінський, В. О. Григоренко // *Економічний часопис-XXI*. – 2014. – №11-12. – С. 61-64.
15. Карпінський Б. А. Державотворчий патріотизм нації: податкова домінанта. Монографія / Б. А. Карпінський. – Львів : Колір ПРО, 2016. – 534 с. – (Серія «Держава і стратегіологія»).
16. Карпінський Б. А. Збалансованість фінансової системи: методологія, оцінка, порівняння. Монографія / Б. А. Карпінський. – Львів : Логос, 2005. – 496 с. – (Серія «Економіка території»).
17. Карпінський Б. А. Негативна синергічність: прояв у фінансовій продуктивності території. Монографія / Б. А. Карпінський. – Львів : Колір ПРО, 2017. – 116 с. – (Серія «Держава і стратегіологія»).
18. Карпінський Б. А. Синергетика: еволюція поглядів та прояв управлінських рішень у фінансово-економічному просторі. Частина I / Б. А. Карпінський, В. О. Григоренко // *Науковий вісник НЛТУ України* : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.17. – С. 366-375.
19. Класифікація загальнонаукових методів досліджень / *Енциклопедія державного управління [Текст] : у 8 т. / наук.-ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова) [та ін.] ; Національна академія державного управління при Президенті України*. – К. : НАДУ, 2011. Т. 2. – С. 320–321.

20. Куйбіда В. С. Територіальне планування в Україні: європейські засади та національний досвід / В. С. Куйбіда, Ю. М. Білоконь. – К.: Логос, 2009. – 108 с.
21. Лендъел М. Моніторинг та оцінювання стратегій і програм регіонального розвитку в Україні / М. Лендъел, Б. Винницький, Ю. Ратейчак. – К.: Вид-во «К.І.С.», 2007. – 120 с.
22. Максимова В. Ф. Сутність державного аудиту / В. Ф. Максимова, Ю. Б. Слободяник // *Бізнес-інформ*. – № 11. – 2013. – С. 319-323.
23. Мартиненко В. Демократичне врядування: проблеми теорії і практики / В. М. Мартиненко // *Публічне управління: теорія та практика* : зб. наук. пр. Асоціація докторів наук з державного управління. – № 1. – Х. : ДокНаукДержУпр., 2010.
24. Методи наукових досліджень в державному управлінні / Енциклопедія державного управління [Текст] : у 8 т. / наук.-ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова) [та ін.] ; Національна академія державного управління при Президентові України. – К. : НАДУ, 2011. Т. 2. – С. 320–321.
25. Методологія наукових досліджень [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.galsite.at.ua>
26. Методологія системного підходу та наукових досліджень : опорний конспект лекцій / І. М. Грищенко // навч.-методичн. видання. – К. : ВІКТ ВП НУБіП України “БАТІ”, 2015. – 123 с.
27. Оберемчук В. Ф. Стратегія підприємства: Короткий курс лекцій. – К. : МАУП, 2000. – 128 с.
28. Оболенський О. Ю. Публічний аудит: цілі та економічний зміст / О. Ю. Оболенський, Н. І. Обушна // *Теорія та практика державного управління* : зб. наук. пр. – Харків : Магістр, 2015. – Вип. 1 (48). – С. 84-92.
29. Осовська Г. В., Фіщук О. Л., Жалінська І. В. Стратегічний менеджмент: теорія та практика: Навчальний посібник. – К. : Кондор, 2003. – Режим доступу : http://books.zntu.edu.ua/book_info.pl?id=35103
30. Пахаренко-Андерсон А. Промисловий зразок Європейського Союзу / А. Пахаренко-Андерсон // *Інтелектуальна власність* [Електронний ресурс]. – 2012. – № 6. – Режим доступу : <http://www.intelvlas.com.ua/2011-01/12201-antonina-pakharenkoanderson-promislovi-zrazok>.
31. Питерс Б. Г. Глобалізація, управління и его институты [Электронный ресурс] / Б. Г. Питерс. – Режим доступа: <http://www.stranaoz.ru/2004/2/globalizaciya-upravleniei-ego-instituty>.
32. Прокопчук Л. О. Стратегический менеджмент: учебник для вузов / Л. О. Прокопчук. – СПб : Изд-во Михайлова В. А., 2004. – 511 с.
33. Реформа публічного управління в Україні: виклики, стратегії, майбутнє: Монографія / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; відп. редактор І. А. Грицяк. – К. : “К.І.С.”, 2009. – 240 с.
34. Ставицький О. В. Особливості розвитку стратегічного управління в Україні / О. В. Ставицький // *Ефективна економіка*. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=646>
35. Стратегический менеджмент: учебник / пер. с англ. Н. И. Алмазовой. – М.: ООО «Издательство Проспект», 2003. – 336 с.
36. Стратегічне планування: Навч. посібник / О. Берданова, В. Вакуленко, В. Тертичка. – Л.: ЗУКЦ, 2008. – 138 с. – Режим доступу : https://regionet.org.ua/files/Strategic_planning_PAUCI_2008_ua.pdf
37. Стратегічне програмно-цільове планування процесів соціально-економічного розвитку України :наук.-метод. посіб. / за заг. ред. В. П. Горбуліна. – К. : Євроатлантикінформ, 2006.
38. Сурмін Ю. П. Методологія аналізу ситуацій (Case study) / Ю. П. Сурмін.– К. : Центр інновації і розв., 1999. – 53 с.
39. Сурмін Ю. П. Теорія систем і системний аналіз : навч. посібник / Ю. П. Сурмін. – К. : МАУП, 2003. – 243 с.
40. Фатхутдинов Р. А. Стратегический менеджмент: учебник / Р. А. Фатхутдинов. – 4-е изд., перераб. и доп. – М. : Дело, 2001. – 448 с. Режим доступу : – <http://amac.md/Biblioteca/data/26/03/Management/Fatxudinov.pdf>
41. Шаров Ю. П. Стратегічне планування в муніципальному менеджменті: концептуальні аспекти : монографія / Ю. П. Шаров.– К. : Вид-во УАДУ, 2001.

42. Шаров Ю. П. Стратегічне планування та реалізація політики на центральному, регіональному та місцевому рівнях: Навч. посібник / Ю. П. Шаров. – К. : Центр навчальної літератури, 2014. – 56 с.
43. Шершньова З. Є. Стратегічне управління: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2014. – 699 с.
44. Karpinski B. Formation and development of tax control in Ukraine: resources aspect / B. Karpinski, N. Zalutska // Rynek kapitalowy a koniunktura gospodarcza 2010 : perspektywa makroekonomiczna / Pod redakcja Andrzeja T. Szablewskiego, Marka Martina: monografie. – Poland, Lodz : Politechnika Lodzka, 2011. – S. 107-130.

Додаткові джерела:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2007.
2. Методологія системного підходу та наукових досліджень [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua>
3. Петров В. Використання міжнародних і регіональних систем охорони прав на товарні знаки в інтересах національних виробників [Електронний ресурс] / В. Петров. – Режим доступу: <http://patent.km.ua/ukr/articles/i394>.
4. European Governance. A White Paper. – Brussels : Commission of the European Communities, 2001.
5. Kenis P. Policy Networks and Policy Analysis: Scrutinizing a New Analytical Toolbox / P. Kenis, V. Schneider // Policy Network: Empirical Evidence and Theoretical Considerations [Text] / Marin Bernd and Renate Mayntz (eds.). – Frankfurt : Campus Verlag, 1991. – 176 p.
6. Rhodes R. A. W. Understanding Governance: Policy Networks, Governance, Reflexivity and Accountability / R. A. W. Rhodes. – Buckingham : [s. n.], 1999.

РОЗДІЛ 5. ІНТЕРНЕТ САЙТИ

1. Офіційне представництво Президента України. – www.president.gov.ua
2. Урядовий портал. – www.kmu.gov.ua
3. Верховна Рада України – www.rada.gov.ua
4. Радник. Український юридичний портал. – <http://radnuk.info>
5. Державне управління справами. – <http://www.dus.gov.ua>
6. Журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток». – <http://www.dy.nayka.com.ua>
7. Стратегічне планування в регіонах Європейського Союзу. – <http://www.cor.eu.int/home.htm>.